

9 oktober 2014 en hel dag i Alvesta om

Dokumentation vid handläggning av ekonomiskt bistånd

Denna kursdokumentation är en sammanställning av några fakta som jag tror kan vara användbara i det dagliga arbetet när det gäller funderingar kring dokumentation vid handläggning av ekonomiskt bistånd.

Jag har tagit mig friheten att ta bort, kopierat, strukit under och ibland gjort egna kommentarer till de angivna källorna. Det kan hända att något blivit fel och jag hoppas att du har överseende därmed och vid tveksamheter kollar med källan.

Copyright Nils Allan Danielsson
nillsallan@hotmail.com

De som gör så gôtt de kan, men ändå inte klarer sig, får bistånd om det inte går att lösa på annat sätt.

4 kap. Rätten till bistånd

1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv

Vad är socialtjänstens roll i samhället, vad är vår huvudsakliga målsättning: Hålla budget? Hjälpa Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan? Noga bevaka att sökande får minsta möjliga bistånd? Eller ...?

1 kap. Socialtjänstens mål

1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Å var står arbetslinjen?

Dokumentera - varför då?

RÄTTSSÄKERHET

Det ska klart framgå vad ansökan gäller, vilka faktiska omständigheter och händelser som haft betydelse för bedömningen av rätt till bistånd, vad som beslutats och vilket lagrum vi har för beslutet, socialtjänstlagen 11 kap 5 och 6 §§. Den enskilde har rätt att få reda på hur vi kommit fram till vårt beslut, förvaltningslagen 15, 16 och 17 §§.

SOCIALTJÄNSTLAGEN

11 Kap. Handläggning av ärenden

5 § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

6 § Dokumentationen skall utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas.

FÖRVALTNINGSLAGEN

Anteckning av uppgifter

15 § Uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ärendet skall antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Parters rätt att få del av uppgifter

16 § En sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Rätten att ta del av uppgifter gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

17 § Ett ärende får inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Myndigheten får dock avgöra ärendet utan att så har skett

1. om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga,
2. om ärendet rör tjänstetillsättning, antagning för frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande,
3. om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet, eller
4. om avgörandet inte kan uppskjutas.

Myndigheten bestämmer om underrättelsen ska ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt.

Underrättelseskyldigheten gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

20 § Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende skall innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis

1. om beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövligt att upplysa om skälen,
2. om ...

OSL 10 kap 3 §: ...En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. ...

TILLSYN

Såväl extern som intern. Rättssäkerheten står i centrum.

Med tanke på att allt av betydelse ska dokumenteras, kan det vara viktigt att skriva ner vilken information som vi gett sökande bland annat om de villkor som gäller för att få bistånd. (Det viktiga är dock inte att få det nerskrivet utan det viktiga är att sökanden verkligen tagit emot och förstått vilka regler som gäller.)

Ibland får dokumentation, eller brist på dokumentation, väldigt stor betydelse ...

Åhlénsbranden

En 13-årig flicka som var LVU placerad tände eld på ett varuhus. Frågan var om socialnämnden var skadeståndsansvarig: Hade socialtjänsten gjort en korrekt bedömning av faresituationen, av risken för att något sån´ t här skulle kunna hända?

För att kommunen ska ha det skadeståndsansvar som försäkringsbolagen gör gällande krävs det att socialnämnden underlät att föranstalta om en uppsikt som på ett påtagligt sätt skulle ha motverkat faran för att X anlade nya bränder. **Utredningen i målet tillåter emellertid inte vare sig slutsatsen att en sådan uppsikt kunde åstadkommas eller att den inte var möjlig.** HD 27 mars 2013, mål nr T 2847-11

Ådå blev kommunen skyldig att betala drygt 56 miljoner för att det inte fanns dokumenterat hur de utrett och tagit ställning till risken att den omhändertagna flickan skulle vålla skada. (Det är naturligtvis inte säkert att kommunen sluppit skadestånd även om de skrivit ner allt de gjort - det kunde ju varit otillräckliga utredningar/åtgärder.)

UTVÄRDERING, KVALITETSSÄKRING

SoL 3 kap 3 § Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Detta kan göras olika i olika kommuner - kan vara fokus på särskilda grupper, arbetssätt, åtgärder eller annat. Ledningen beslutar och utifrån detta styrs vad som är viktigt att dokumentera. Nå´ t på gång i Alvesta?

HANDLÄGGARBYTE

Det kan ibland vara stressigt att i samband med sjukdom eller semester få nya ärenden och då är det viktigt att det lätt går att hitta vad som har betydelse för ärendet, någon sorts sammanfattning. Det kan ju till och med vara så att man vid enstaka tillfälle efter en tid själv glömt bort hur situationen var och hur man resonerat innan man tog beslut ...

Viktigt att få med

VAD ANSÖKAN AVSER, BEDÖMNING, BESLUT OCH MOTIVERING

Går inte att kompromissa bort när det gäller avslagsbeslut. Om det har funnits särskilda skäl är det särskilt viktigt att få med hur detta har påverkat beslutet, för att en annan sökande som har samma "särskilda skäl" ska få en likartad bedömning.

INSAMLAT UTREDNINGSMATERIAL, MED KÄLLHÄNVISNING

Förvaltningslagen 15 §.

LÄMNAD INFORMATION

Vad vi talat om angående regelverket, exempelvis om krav och rättigheter.

Om vi fått tillåtelse att bryta sekretessen genom att exempelvis kontakta anhöriga eller andra myndigheter.

LOKALA PRIORITERINGAR

Ledningen eller arbetsgrupp bestämmer att det ska göras särskilda satsningar, exempelvis på handlingsplaner.

Dokumentation i verksamhet
som bedrivs med stöd av
SoL, LVU, LVM och LSS

Socialstyrelsens
författningssamling

Ska vara lätt att följa ärendet

Handlingar som upprättas och gäller enskilda ska begränsas till att innehålla uppgifter som bedöms vara tillräckliga, väsentliga och ändamålsenliga i förhållande till vad saken gäller (SOSFS 2014:5, 4 kap 1 §).

Journalanteckningar och andra handlingar som hör till den enskildes personakt ska vara väl strukturerade och tydligt utformade och hållas ordnade så att det enkelt går att följa och granska handläggningen av ärenden.

Begrepp som används i dokumentationen ska så långt som möjligt vara entydiga. Av de upprättade handlingarna ska det framgå vad som är faktiska omständigheter och händelser av betydelse och vad som är bedömningar.

En dokumenterad händelse av betydelse ska även innehålla uppgifter om när händelsen har inträffat. Av varje upprättad handling ska det framgå varifrån uppgifterna kommer, vem (namn, befattning eller titel) som har upprättat den och när det gjordes (år, månad, dag) (4 kap:7, 8 §§).

Journal

De saker som uppräknas i socialtjänstlagen 11 kap 5 § (beslut, åtgärder, faktiska omständigheter och händelser av betydelse för handläggning, genomförande eller uppföljning) ska fortlöpande och utan oskäligt dröjsmål dokumenteras i journalen.

Av journalen ska det framgå när

1. åtgärder enligt första stycket har vidtagits och av vem,
2. faktiska omständigheter eller händelser av betydelse har inträffat, och
3. en handling av betydelse för handläggningen av ett ärende eller för genomförandet eller uppföljningen av en insats har kommit in till eller upprättats av den som bedriver verksamhet.

Av journalen ska det framgå om

1. ställföreträdare, ombud eller biträde har medverkat vid handläggning av ett ärende eller vid genomförande eller uppföljning av en insats, och
2. tolk eller kommunikationsstöd har använts vid kontakter med den enskilde.
3. den enskilde berörs av en Lex Sarah-rapport/-anmälan eller polisanmälan

Allmänna råd

Journalanteckningar bör vara

1. kortfattade,
2. innehålla tydliga hänvisningar till andra handlingar i personakten som ger ytterligare information

Journalanteckningar som görs i samband med ett möte med den enskilde eller ett möte med flera personer bör begränsas till uppgifter om vilka personer som har deltagit vid mötet, vilka frågor som i huvudsak har behandlats och vad mötet har resulterat i.

Journalanteckningar som görs i samband med telefonsamtal och elektroniska meddelanden bör begränsas till uppgifter om vem som har tagit kontakt, i vilket syfte och vad som i huvudsak har kommit fram.

Journalanteckningar som gäller handlingar som har kommit in till eller upprättats av den som bedriver verksamhet bör begränsas till uppgifter om vilken typ av handling det gäller, innehållet i korthet och var handlingen i sin helhet finns tillgänglig i personakten.
(SOSFS 2014:5, 4 kap 9-11 §§)

Dokumenteras, finnas i personakt

En personakt ska innehålla uppdaterade uppgifter om

1. namn
2. personnummer
3. andra kontaktuppgifter till den enskilde.
4. behov av tolk och i så fall vilket språk,
5. behov av kommunikationsstöd,
6. förordnande av god man eller förvaltare med uppgifter om vem som har förordnats, för vilket eller vilka uppdrag samt kontaktuppgifter,
7. om den enskilde har skyddade personuppgifter genom sekretessmarkering eller beslut om kvarskrivning (SOSFS 2014:5, 4 kap 4, 5 §§)

Dokumentation av en ansökan, begäran, anmälan eller uppgifter som har kommit till nämndens kännedom på annat sätt och som kan föranleda åtgärd ska innehålla uppgifter om

1. vad saken gäller,
2. vem eller vilka som uppgifterna avser,
3. uppgifter av betydelse för saken som har lämnats till nämnden.
4. vem som har lämnat uppgifterna såvida de inte har lämnats anonymt,
5. när och hur uppgifterna har lämnats till nämnden, och
6. namn och befattning eller titel på den som har tagit emot uppgifterna.

Allmänna råd

För att undvika missförstånd bör det framgå av dokumentationen att nämnden har kontrollerat med uppgiftslämnaren att muntliga uppgifter har uppfattats korrekt. (5 kap 1 §)

Om förhandsbedömning (vilket inte behöver göras vid ansökningar eftersom de alltid ska utredas, dvs det finns inget val att bedöma) **leder fram till beslut att inte inleda en utredning**, ska detta dokumenteras med uppgifter om

1. att en utredning inte inleds,
2. skälen för nämndens beslut,
3. beslutsdatum, och
4. namn och befattning eller titel på den som har fattat beslutet.

Allmänna råd

Om den enskilde redan har en personakt hos nämnden, bör beslutet att inte inleda en utredning antingen dokumenteras i personakten eller antecknas på eller i anslutning till den inkomna eller upprättade handling som låg till grund för nämndens förhandsbedömning.

Om den enskilde inte redan har en personakt, bör beslutet att inte inleda en utredning antecknas på eller i anslutning till den inkomna eller upprättade handling som låg till grund för nämndens förhandsbedömning.

Om förhandsbedömningen leder till ett beslut att inleda en utredning ska detta dokumenteras i journalen. Även datum för beslutet samt namn och befattning eller titel på den som har fattat beslutet ska dokumenteras. (5 kap 2, 3 §)

Om den enskilde har lämnat samtycke till att nämnden får kontakta andra myndigheter eller personer, ska den enskildes samtycke dokumenteras. Av dokumentationen ska det framgå

1. vilka andra myndigheter, personer som får kontaktas,
2. vilket syftet är med de olika kontakterna
3. när samtycket har lämnats.

Om den enskilde återkallar hela eller delar av sitt samtycke ska detta dokumenteras så att det tydligt framgår att samtycket inte längre gäller eller har ändrats. (5 kap 5 §)

(Jag tycker att det av dokumentationen ska framgå att den enskilde fått reda på att samtycket kan återkallas och hur det ska gå till - exempelvis att det på samtyckesformuläret kan skrivas "Makulerat" och datum + namn på handläggare som medverkat vid återtagandet. Jag tror att samtyckesformuläret är en allmän handling och inte kan tas bort från dokumentationen. Troligtvis enbart en akademisk fråga eftersom jag tror att det är ytterst sällan den blir aktuell, men det kan kanske ha en lite förtroendehöjande effekt om sökande blir upplyst om sina rättigheter och hur vi ser på vår roll. Av samma anledning tycker jag det är viktigt att tala om vilka andra myndigheters register som vi har tillgång till, dvs som vi kan kolla utan att rucka på vår sekretess.)

Av dokumentationen ska det framgå

1. hur den enskilde uppfattar sina behov,
2. om nämnden har använt standardiserade bedömningsmetoder som en del i utredningen och i så fall vilken eller vilka,
3. vilken bedömning som nämnden har gjort av den enskildes behov,
4. vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning,
5. om den enskilde inte har uttryckt hur han eller hon uppfattar sina behov + skälen till detta. (5 kap 7 §)
6. Om nämnden har upprättat en författningsreglerad plan för insatser till den enskilde. (5 kap 8 §)

Ett beslutsunderlag ska göras inför beslut. Det ska innehålla faktiska omständigheter, händelser av betydelse och bedömningar som ligger till grund för beslutet. Av beslutsunderlaget ska det framgå

1. vad ärendet gäller,
2. vem eller vilka personer ärendet avser, och
3. vilka överväganden som ligger till grund för nämndens förslag till beslut. (5 kap 9 §)

Kommunicering av uppgifter som kommer från någon annan än den sökande ska dokumenteras.

Av dokumentationen ska det framgå

1. när,
2. på vilket sätt uppgifterna kommunicerats,
3. vilka synpunkter som den enskilde har fört fram,
4. samt när och på vilket sätt synpunkterna kom nämnden tillhanda. (5 kap 12 §)

Dokumentationen av ett beslut ska innehålla uppgifter om

1. vem eller vilka beslutet avser,
2. vad som har beslutats,
3. vilket lagrum som ligger till grund för beslutet,
4. vilka skäl som ligger till grund för beslutet,
5. beslutsdatum, och
6. vilken nämnd eller person (namn och befattning eller titel) som har fattat beslutet.

Om ett beslut har rättats enligt 26 § förvaltningslagen (1986:223) eller omprövats enligt 27 §, ska detta dokumenteras med uppgifter om vem som har gjort det och när. (5 kap 14 §)

Verkställighet av beslut, eller dom, ska dokumenteras. (5 kap 20 §)

Om nämnden har underrättat den enskilde muntligt om innehållet i ett beslut eller om hur ett beslut som går honom eller henne emot kan överklagas, ska det av dokumentationen framgå

1. när och
2. på vilket sätt den enskilde har underrättats.

En bestämmelse om att en underrättelse alltid ska göras skriftligt om parten begär det finns i 21 § tredje stycket förvaltningslagen. (5 kap 16 §)

(Jag tycker att vi åxå ska skriva ner att vi, enligt förvaltningslagens 4 § om serviceskyldighet, talat om för sökanden att den har rätt till att få ett skriftligt beslut och anledningen till att vi inte skickar ett skriftligt beslut.)

Av dokumentationen ska det framgå om

1. ett beslut har överklagats,
2. nämnden har omprövat beslutet enligt 27 § förvaltningslagen,
3. nämnden har skickat ett överklagande vidare till förvaltningsdomstol,
4. när en förvaltningsdomstol har avgjort målet,
5. när avgörandet har vunnit laga kraft. (5 kap 17 §)

(Antar att det är givet att dokumentera en domstols dom i ett ärende och hur vi resonerat om det: överklaga eller inte?)

"Uppdrag till utföraren

5 kap 22 § Nämndens uppdrag till en utförare ska dokumenteras och innehålla uppgifter om den enskildes namn, personnummer och andra kontaktuppgifter samt uppgifter som anges i 4 kap. 4 § andra stycket och 4 kap. 5 §.

Dokumentationen av nämndens uppdrag ska också innehålla uppgifter om

1. vilken bedömning som nämnden har gjort av den enskildes behov,
2. vad som ingår i uppdraget,
3. vilket eller vilka mål som gäller för insatsen,
4. former för uppföljning i det enskilda fallet,
5. vilken information som efter en prövning enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), 15 kap. 1 § SoL eller 29 § LSS ska återföras till nämnden i samband med att insatsen avslutas, och
6. namn och kontaktuppgifter till ansvarig handläggare hos nämnden.

?

Av dokumentationen ska det framgå när uppdraget, efter en prövning enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen, har lämnats till utföraren.

5 kap 23 § Åtgärder som vidtas av nämnden för att följa upp att den enskilde får den beviljade insatsen utförd enligt nämndens beslut och gällande författningar ska dokumenteras. Detsamma ska gälla åtgärder som vidtas av nämnden för att följa upp insatsen mot fastställda mål och den planering som har gjorts tillsammans med den enskilde.

Av dokumentationen ska det också framgå om den enskilde har fört fram några klagomål till nämnden på handläggningen av ett ärende eller på genomförandet av en insats och i så fall vilka åtgärder som har vidtagits av nämnden.

Allmänna råd

Av dokumentationen bör det framgå

- när och på vilket sätt insatsen har följts upp,
- hur den enskilde uppfattar insatsen i förhållande till sina behov och önskemål,
- om nämnden har använt standardiserade bedömningsmetoder som en del i uppföljningen och i så fall vilken eller vilka,
- vilken bedömning nämnden har gjort av om insatsen har genomförts enligt nämndens beslut och gällande författningar,
- vilken bedömning nämnden har gjort av den enskildes situation, och
- om några behov av åtgärder har identifierats genom uppföljningen."

(Jag vet inte om praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt SoL 4 kap 4 §, är att betrakta som en insats eller inte. I mina ögon är en insats något som någon söker och vi tar ställning till om vi ska bevilja eller inte, det vill säga att jag anser inte att krav på praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet är en insats. Däremot kan en sökande be/söka om att få vara med i någon av oss ordnad praktik åtdå kan det mer liknas vid en insats. Oavsett detta så gäller [bland annat enligt SoL 11 kap 5 §] att vi vid beslut om att ställa krav enligt SoL 4 kap 4 § måste skriva ner hur vi uppfyllt de krav som paragrafen ställer på oss. Vi kan se att sex villkor ska vara uppfyllda och som följaktligen ska dokumenteras.)

SOCIALTJÄNSTLAGEN

4 Kap. Rätten till bistånd

4 § Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket.

Exempel 1: Summarisk journalanteckning

Skriftlig ansökan inkom 140915.

Ansökan: Förs.stöd oktober.

Aktuellt: Ensamstående kvinna med otillräcklig sjukersättning 100%. Ek status, se utredning.

Beslut: Framställan om försörjningsstöd har bifallits enligt socialtjänstlagen 4:1 och 4:3 med 2 108:- kronor för oktober månad.

Tel.räkning 264:- direktinbetalas till ACN. Resterande summa 1 844:- sätts in på ditt konto 140924.

Exempel 2: Beskrivning nusituation + planering

Ansökan september. Bifall-syssels samhäll aktivitetss fk.

nsökan:

Ansökan avseende normkomplettering för september 2014, hyra, el och busskort. Ansökan inkommen 2014-08-18.

Beslut:

Framställan om försörjningsstöd jml riksnorm och till hyra, el och busskort för september 2014 har bifallits enligt socialtjänstlagen 4:1 och 4:3.

Motivering:

Sökande bedöms bidra till sin försörjning utifrån sin förmåga och sköter uppgjord planering med Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten och ska påbörja planerad sysselsättning på Samhall i Växjö i mitten av september månad. Och då behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Hysesfakturan inklusive el för september inbetalas med del av ditt beviljade försörjningsstöd med 4768 kr.

En utbetalning från Försäkringskassan avseende aktivitetsstöd på totalt 3696 kr utbetalat till ditt förmedlingsmedel utbetalas till ditt bankkonto 2014-08-27. Resterande del av försörjningsstödet 924 kr utbetalas till ditt bankkonto 2014-08-27. Totalt 3696 kr + 924 = 4620 kr utbetalas till ditt bankkonto 2014-08-27 enligt ditt önskemål som engångsbelopp endast denna månaden.

Alvesta 2014-08-25

Exempel 3: Summarisk utredning

Skriftlig ansökan, jobbsökarlista och handlingsplan AF lämnas i samband med besök 140512.

Framställan:

Försörjningsstöd för juli och augusti för uppehälle.

Aktuellt:

Trepartsamtalet med AF blev inställt pga u.t fick förhinder. ----- uppmanas inkomma med jobbsökarlista även under sommarmånaderna.

Boende:

----- bor tillsammans med mamma och bror.

Sysselsättning:

Inskrivnen på AF sedan 140201. Ingen ordnad sysselsättning.

Ekonomi:

----- är berättigad aktivitetsstöd 48 kr/dag from 140327. Vid ek. beräkning för juli framkommer underskott med 2331 kr och för augusti 2331 kr i underskott.

Bedömning:

----- försörjer sig efter förmåga och är därför berättigad till försörjningsstöd.

Beslut:

Framställan om försörjningsstöd har beviljats enligt SoL 4:1 och 4:3 med 2331 kr för juli månad då behovet inte kan tillgodoses genom egna tillräckliga inkomster.
Pengarna utbetalas till konto 140627.

Beslut:

Framställan om försörjningsstöd har beviljats enligt SoL 4:1 och 4:3 med 2331 kr för augusti månad då behovet inte kan tillgodoses genom egna tillräckliga inkomster.
Pengarna utbetalas till konto 140725.

Tänk på att beslutet är preliminärt och kan komma att justeras vid förändrade uppgifter. Meddela alltid förändringar så snart som möjligt.

Beslutsfattare:

Exempel 4: Mer omfattande utredning

Ansökan inkom 140526.

Framställan: försörjningsstöd för juni månad samt ekonomiskt bistånd till resekostnader till FINSAM.

Familj/Bostad: Ensamstående kvinna med ett hemmaboende barn; ---- född 2003. ---- hyr sedan 130502 en lägenhet om 3 r.o.k på ----- . Hyra, 6746 kronor/månad inkl el. Förvaltningen för Individ och Familjeomsorg hyr lägenheten av Allbohus och ----- har ett andrahandskontrakt. ----- får faktura avseende hyreskostnaden hemskickad av Alvesta Kommun. Anledningen till att vi står för hyreskontraktet är att ----- snabbt behövde byta lägenhet eftersom lägenheten hon och ----- bodde i var i mycket dåligt skick bl a pga mögel och fuktskador. ----- får inget eget kontrakt hos Allbohus pga skulder.

Sysselsättning: ----- är inskriven som arbetssökande sedan 131113. Handläggare är ----- . ----- är inskriven i FINSAM sedan 130131. Ansvarig coach är ----- . Af och FINSAM har tillsammans ordnat en praktikplats till ----- på Kupan i Vislanda med start 140121. ----- får aktivitetsstöd from 140217. U.t. pratade med -----, FINSAM, 140521. ----- berättade då att praktiken fungerar bra. ----- har lite ont i sin arm på praktiken och Af ska därför ordna så att en arbetsterapeut kommer ut och träffar ----- på praktikplatsen. ----- och u.t. kommer överrens om att ha ett samverkansmöte med -----, Af och vårdcentralen efter semestern.

Under hösten 2013 gick ----- Hälsokrafts 10 veckors kurs genom FINSAM. ----- har tidigare varit med i Jobb och utvecklingsgarantin och erhållit aktivitetsstöd men ersättningsdagarna tog slut.

Hälsa: ----- har problem med sin arm.

Ekonomi: ----- erhåller bostadsbidrag, 3400 kronor/månad, barnbidrag, 1050 kronor, och underhållsstöd, 1273 kronor samt aktivitetsstöd med 175 kronor/dag. Utgifterna utöver norm består av hyra. ----- uppger att hon har haft kostnad för resa till FINSAM. Hon ska även dit nästa vecka. 200 kr till rabattbusskort medräknas som utgift. Kostnaden täcker drygt 3 t.o.r. resor Vislanda - Alvesta.

Vid ekonomisk beräkning enligt riksnorm för mars månad framkommer normunderskott med 6980 kronor.

Bedömning: ----- är inskriven som arbetssökande på AF, är med i FINSAM och praktiserar. Hon följer uppjord planering och bedöms försörja sig efter förmåga.

Beslut: Framställan om försörjningsstöd har bifallits enligt socialtjänstlagen 4:1 och 4:3 med 4203 kronor för juni månad.

Beslutsfattare:, soc sekr

Beslut och beräkning utsänt: 14----. Beloppet utbetalas via bankkonto 14--./----

Kommentarer utifrån en kammarrättsdom

(Kammarrätten i Jönköping 16 september 2014, mål nr 2353-14)

En 26-årig kvinna (NN) ansökte den 29 november 2013 om ekonomiskt bistånd till uppehälle, hyra och tandvård för perioden den 21 november-20 december 2013. Socialnämnden (nämnden) avslag den 3 december 2013 ekonomiskt bistånd till försörjning och livsföring i övrigt med motiveringen att NN:s behov kan tillgodoses med egna medel då normberäkningen visade ett överskott med 687 kr.

NN överklagar beslutet och anför bl.a. följande. Hennes uppehälle i normberäkningen är 3 980 kr och hyran är 1 500 kr. Nämnden har dragit av hyran från hennes uppehälle. De insättningar som är gjorda är lån till mat och de har betalats tillbaka. Fredagen den 8 november 2013 fick hon reda på att hon var utan aktivitetsstöd från och med måndagen den 11 november 2013 och därför har hon inte kunnat planera.

I sin ansökan om bistånd har hon även begärt bistånd för tandvård. Detta har nämnden inte sagt något om.

Socialnämnden vidhåller sitt beslut.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN

Av Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd framgår att socialnämnden vid bedömningen av behovet av ekonomiskt bistånd bör räkna med hushållets samtliga faktiska inkomster. Socialnämnden bör i regel beräkna ekonomiskt bistånd utifrån de inkomster hushållet hade kalendermånaden före den månad som beräkningen avser. Inkomster som hushållet har fått tidigare bör i regel inte påverka beräkningen, om de inte var mycket höga eller avsedda för en viss längre tidsperiod.

Flera privata insättningar har gjorts på NN:s bankkonto. Det framgår inget annat än att hon har haft möjlighet att disponera över pengarna. NN har inte inkommit med underlag som stödjer att inbetalningarna avsett lån för bistandsgrundande utgifter som ska betalas tillbaka. Att beakta inkomsterna vid beräkningen av NN:s rätt till bistånd har således inte varit obefogat av detta skäl.

Den enskilde har en skyldighet att planera sin ekonomi så att hon i görligaste mån undviker ett bidragsberoende eller begränsar detta. Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 1994 ref 50 uttalat att när någon fortlöpande uppbär socialbidrag är det inte sällan motiverat att låta ett överskott som en månad uppkommer i förhållande till normen avräknas mot det bidrag som ska utgå för nästföljande månad. Helt annorlunda är förutsättningarna för bedömning av rätt till bidrag när det är fråga om en ny ansökan, dvs. en ansökan om bidrag från någon som inte tidigare - eller i varje fall inte under tiden närmast före ansökningen - har uppburet socialbidrag.

Det framgår inte av nämndens utredning att NN har uppburet försörjningsstöd tidigare. Vidare framgår inte varför hennes aktivitetsstöd har upphört eller i vilken mån hon har haft anledning att förutsätta att stödet skulle upphöra. NN har själv uppgivit att hon inte har haft möjlighet att planera sin ekonomi då varken

Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan meddelat henne att aktivitetsstödet skulle upphöra förrän den 8 november 2013. Detta har inte bestridits av nämnden. Förvaltningsrätten anser därför att det inte har framkommit att NN före denna tidpunkt har haft sådan kännedom om att aktivitetsstödet skulle upphöra att hon dessförinnan har haft möjlighet att planera för detta och anpassa sin ekonomi därefter.

Nämnden har i normberäkningen för perioden 21 november -20 december 2013 beaktat inkomster i form av överskott från tidigare månad, dagersättning från den 25 oktober 2013 om 3 938 kr samt mindre insättningar på NN:s konto om 50-300 kr under perioden den 21 oktober 8 november 2013.

Med beaktande av när NN erhållit dessa inkomster och inkomsternas storlek får dessa inkomster anses ha gått åt till NN:s försörjning under november månad. Eftersom det inte kan anses ha ålegat NN att planera sin ekonomi och då dessa inkomster har förvärvats och förbrukats före ansökningstillfället borde dessa inkomster inte ha beaktas vid beräkningen av NN:s rätt till bistånd för den aktuella perioden. **Överklagandet ska därför bifallas.** Det ankommer på nämnden att företa en ny beräkning av NN:s rätt till bistånd i enlighet härmed samt att pröva om NN i övrigt uppfyller förutsättningarna för att beviljas ekonomiskt bistånd till tandvårdskostnader.

VAD PARTERNA ANFÖR I KAMMARRÄTTEN

Socialnämnden

Sedan år 2012 har NN till och från i perioder erhållit ekonomiskt bistånd och borde därför vara väl insatt i hur det beräknas. Inför beräkningsperioden den 21 november 20 december 2013 har normberäkning gjorts som baserats på inkomster under föregående period, den 21 oktober-20 november. Även om de medräknade inkomsterna utbetalades tidigt under denna period går det inte att bortse från dessa inkomster.

De tandvårdskostnader som NN har ansökt om bistånd till har tillstyrkts av socialkontorets förtroendetandläkare. Då de aktuella tandvårdskostnaderna ännu inte har uppstått har nämnden avslagit ansökan i denna del. Allteftersom den tillstyrkta tandvården genomförs har hon möjlighet att lämna in fakturor till socialförvaltningen. Därefter prövas rätten till ekonomiskt bistånd för de aktuella fakturorna.

NN

Omständigheten att hon har haft bistånd tidigare betyder inte att hon kan se in i framtiden. Hon fick besked av sin handläggare på Arbetsförmedlingen den 1 oktober 2013 om att hon inte längre skulle få ersättning från Försäkringskassan, Detta kom plötsligt för henne. Vid det tillfället hade hon inget arbete och inga besparingar. De insättningar som gjorts till hennes konto var från hennes pappa och självklart var hon tvungen att betala tillbaka till honom. Vad gäller hennes ansökan om bistånd till tandvård borde hon få det. Hon har ännu inte kunnat besöka en tandläkare på grund av att hennes inkomst inte räcker till det. I dag är hon inte sjukskriven utan jobbar som timvikarie inom vården. Hon bor fortfarande hemma hos sin pappa. Eftersom hon har skulder vill hon ha hjälp med att få egen bostad.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Kammarrätten kan endast pröva det överklagade beslutet, som avser rätten till försörjningsstöd och bistånd till tandvårdskostnader för perioden den 21 november-20 december 2013, NN:s yrkande om bistånd till egen bostad ska därmed avvisas.

Försörjningsstöd

Av utredningen i målet framkommer numera att NN varit aktuell för ekonomiskt bistånd ett flertal gånger sedan år 2012. Det kan därmed förutsättas att hon är väl förtrogen med förutsättningarna för att få bistånd. Enskilda har i första hand ett eget ansvar för sin situation och därmed en skyldighet att planera sin ekonomi så långt som möjligt.

NN har haft rätt till aktivitetsstöd, vilket är en ersättningsform som Försäkringskassan betalar ut i efterskott beroende på närvaro i anvisat arbetsmarknadspolitiskt program. Av kontoutdrag framgår att utbetalningar av dagersättning gjordes den 1 oktober, 25 oktober och 25 november 2013.

Enligt kammarrättens mening har NN haft ett ansvar att ta reda på hur mycket aktivitetsersättning hon kunde förväntas få utbetalt. Hon borde därför haft att räkna med att hon skulle sakna medel till sin försörjning under den sökta perioden den 21 november-20 december 2013. Mot denna bakgrund har det ålegat NN en skyldighet att planera sin ekonomi så att hon kunnat spara en del av det uppkomna överskottet från inkomsterna för perioden den 21 oktober- 20 november 2013. Socialnämnden hade därmed rätt att vid beräkningen av biståndsbehovet för perioden den 21 november-20 december 2013 ta hänsyn till de inkomster som NN hade under föregående beräkningsperiod. Då beräkningen för sökt period visar att NN har ett överskott får hon anses vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå genom egna medel. Rätt till försörjningsstöd föreligger således inte varför **socialnämndens överklagande ska bifallas i denna del.**

Tandvårdskostnad

Av 20 § första stycket förvaltningslagen framgår att ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Socialnämnden har i överklagandet till kammarrätten upplyst om att NN:s behov av tandvård sedan tidigare har tillstyrkts i ett beslut och att anledningen till avslag är att NN inte har kommit in med någon faktura för genomförd behandling. Kammarrätten konstaterar att någon sådan motivering till avslag inte framkommer i socialnämndens beslut från den 3 december 2013. Det enda som framgår av beslutet är att ansökan om bistånd avslås både till försörjningsstöd och livsföring i övrigt.

Enligt kammarrättens mening har socialnämnden brustit i att motivera skälen för sitt beslut i sådan grad att det inte går att utläsa vilken prövning som gjorts. Det var därför riktigt av förvaltningsrätten att återförvisa målet till socialnämnden för att utreda om NN uppfyller förutsättningarna för att beviljas bistånd till tandvårdskostnader. **Överklagandet i denna del ska därför avslås.**

EU-MEDBORGARE

+norrmän, islänningar & lichtensteinare = EES-medborgare

En av grundtankarna med Europeiska unionen är att underlätta den fria rörligheten för unionsmedborgare. Hur bidrar vi på bästa sätt till detta?

Rörlighetsdirektivet 2004/38/EG

Artikel 24

Likabehandling

1. Om inte annat följer av sådana specifika bestämmelser som uttryckligen anges i fördraget och sekundärlagstiftningen skall alla unionsmedborgare som enligt detta direktiv uppehåller sig i den mottagande medlemsstaten åtnjuta samma behandling som den medlemsstatens egna medborgare inom de områden som omfattas av fördraget.

Även familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, men som har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt, skall åtnjuta denna rättighet.

Det betyder att vi som steg ett ska ha reda på om personen vistas här enligt rörlighetsdirektivet, det vill säga: Har personen uppehållsrätt? Om personen inte har uppehållsrätt begränsas som regel bistånd till hjälp i akut nödläge, exempelvis hjälp med hemresa om detta inte går att ordna på annat sätt.

Som steg två ska vi, om personen har uppehållsrätt, utreda om sökanden uppfyller socialtjänstlagens villkor för att ha rätt till bistånd. De som gör så gott de kan för att så snabbt som möjligt bli självförsörjande ska ha bistånd så de klarar sig om det inte går att lösa på annat sätt.

Steg 1: Har personen uppehållsrätt?

Det första vi ska göra är alltså att utreda om sökanden uppfyller villkoren för att ha uppehållsrätt.

Det finns enligt utlänningslagen fyra olika kategorier som har uppehållsrätt. Dessutom har deras familjemedlemmar uppehållsrätt, även om de inte är EES-medborgare.

Tidigare, innan 1 maj 2014, fanns en registreringskyldighet hos Migrationsverket för tre av kategorierna. Nu är det bara familjemedlemmar som kommer ifrån något land utanför EES, som ska söka om uppehållskort hos Migrationsverket. Det vill säga att i de fall som sökanden består av en unionsmedborgare och dennes familjemedlem från icke-EES-land, så kan vi se dennes uppehållskort för att veta att den enligt Migrationsverkets bedömning uppfyller kraven som familjemedlem.

Några konkreta situationer

Det står att om barnen går i skolan ska familjen få uppehållsrätt - vad innebär det? Då får ju alla familjer stanna nästan och efter 5 år har de permanent uppehållsrätt???

Artikel 12.3 [i rörlighetsdirektivet] avser fallet att en unionsmedborgare avlider eller lämnar den mottagande medlemsstaten och där efterlämnar ett barn som "är inskriven vid en utbildningsanstalt för att bedriva studier där". I den speciella situationen skall barnet, samt den förälder som har den faktiska vårdnaden om barnet, ha uppehållsrätt så länge studierna inte har avslutats. Regeln avser att förhindra att barn som anpassat sig till ett utbildningssystem tvingas bryta upp från den mottagande medlemsstaten för att därefter integreras i ett annat utbildningssystem i ett annat land (prop 2005/06:77 sidan 48).

Grundskolestudier omfattas inte, däremot alla gymnasielinjer och alla högskolor och universitet som har statligt eller kommunalt bidrag (sidan 185).

Om anställning varat 1 år ska EU-medborgaren ha uppehållsrätt så länge han befinner sig i Sverige, vad är då skillnaden mot permanent uppehållsrätt, är det bara att den första stackaren inte kan lämna Sverige medan den med permanent uppehållsrätt kan åka hem på semester?

Ja, så vitt jag förstår.

Kvinna som kom till Sverige innan hennes land gick med i EU, fick antagligen TUT. Bott med svensk medborgare 1-1,5 år, kvinnofrid, pratar ingen svenska, ingen möjlighet till jobb men har egna barn som går i skola. Har hon uppehållsrätt och hade hon haft oavsett barnens skolgång?

Hon har inte uppehållsrätt som familjemedlem till svensk medborgare (om de inte träffats utomlands när mannen utnyttjade sin rätt till fri rörlighet, nytt i utlänningslagen 3 a kap 2 § sista stycket). Det blir istället Migrationsverket som får avgöra om hon ska få fortsatt uppehållstillstånd eller inte. De får då bland annat bedöma om separationen berodde på våld (Utl 5 kap 16 §) I avvaktan på Migrationsverkets besked har hon rätt att vara här och de rättigheter som SoL innebär.

I och med att registreringskyldigheten togs bort för EES-medborgare så har vi större behov av att känna till var vi hittar bestämmelserna om uppehållsrätt: I utlänningslagen 3 a kap finns bestämmelser om EES-medborgares uppehållsrätt. I många fall finns det väldigt konkreta bestämmelser som vi kan ha nytta av att känna till att de finns.

Utlänningslagen

3 a kap. Uppehållsrätt för EES-medborgare m.fl.

Allmänna bestämmelser

1 § Med uppehållsrätt avses en rätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd i enlighet med vad som sägs i detta kapitel. Lag (2006:219).

2 § /Träder i kraft I:2014-05-01/ Med familjemedlem till EES-medborgare avses i denna lag en utlänning som följer med eller i Sverige ansluter sig till en EES-medborgare och som är

1. make eller sambo till EES-medborgaren,
2. släkting i rakt nedstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning eller är under 21 år,
3. släkting i rakt uppstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning, eller
4. **annan familjemedlem**, om familjemedlemmen i det land som han eller hon har kommit från är beroende av EES-medborgaren för sin försörjning eller ingår i EES-medborgarens hushåll eller om det av allvarliga hälsoskäl absolut krävs att EES-medborgaren personligen tar hand om familjemedlemmen.

Med familjemedlem till EES-medborgare avses i denna lag även en utlänning med sådan familjeanknytning som anges i första stycket till en svensk medborgare som återvänder till Sverige efter att ha utnyttjat sin rätt till fri rörlighet enligt rörlighetsdirektivet och som utlänningen har följt med eller anslutit sig till när den svenska medborgaren utnyttjat sin rätt till fri rörlighet. Lag (2014:198).

Uppehållsrätt

3 § En EES-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon

1. är arbetstagare eller egen företagare i Sverige,
2. har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning,
3. är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
4. har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige. Lag (2006:219).

4 § /Träder i kraft I:2014-05-01/ En sådan familjemedlem till en EES-medborgare som avses i 2 § första stycket har uppehållsrätt om EES-medborgaren har uppehållsrätt enligt 3 §.

En sådan familjemedlem till en EES-medborgare som avses i 2 § andra stycket har uppehållsrätt.

Uppehållsrätt enligt första eller andra stycket föreligger inte om ett äktenskap ingåtts, ett samboförhållande inletts eller en utlänning adopterats uteslutande i syfte att ge utlänningen uppehållsrätt. Lag (2014:198).

5 § Uppehållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda. Lag (2006:219).

Att behålla uppehållsrätt i vissa fall /Rubriken träder i kraft I:2014-05-01, fanns tidigare i förordningen/

5 a § /Träder i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgare som har uppehållsrätt som arbetstagare eller egen företagare enligt 3 § 1 anses som arbetstagare respektive egen företagare och behåller sin uppehållsrätt även om han eller hon

1. drabbas av tillfällig arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall, eller
2. inleder en yrkesutbildning.

I fall som avses i första stycket 2 måste utbildningen ha samband med den tidigare sysselsättningen, förutom i fall då EES-medborgaren är ofrivilligt arbetslös.

En EES-medborgare som har uppehållsrätt som arbetstagare enligt 3 § 1 anses som arbetstagare och behåller sin uppehållsrätt om han eller hon är ofrivilligt arbetslös efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid den offentliga arbetsförmedlingen.

Har EES-medborgaren fullgjort en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år eller inträffar den

ofrivilliga arbetslösheten under de första tolv månaderna av en anställning, anses EES-medborgaren under motsvarande förutsättningar i stället som arbetstagare i sex månader och behåller sin uppehållsrätt under samma tid. Lag (2014:198).

5 b § /Träder i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare behåller sin uppehållsrätt om den person från vilken han eller hon härlett sin uppehållsrätt avlider, under förutsättning att familjemedlemmen då har vistats i Sverige som familjemedlem under minst ett år och

1. är arbetstagare eller egen företagare i Sverige,
2. har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
3. är medlem i en familj som redan är bildad i Sverige av en person som uppfyller villkoren i 1 eller 2. Lag (2014:198).

5 c § /Träder i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som är släkting i rakt nedstigande första led till EES-medborgaren och som är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige behåller sin uppehållsrätt om den förälder från vilken han eller hon härlett sin uppehållsrätt avlider eller reser ut ur Sverige. Detsamma gäller en person som har vårdnaden om familjemedlemmen. Upphållsrätten kvarstår till dess att familjemedlemmen har avslutat studierna. Lag (2014:198).

5 d § /Träder i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare behåller sin uppehållsrätt om anknytningen till den person från vilken han eller hon härlett sin uppehållsrätt upphör genom äktenskapsskillnad, ogiltigförklaring av äktenskapet eller upphörande av samboförhållandet, under förutsättning att han eller hon uppfyller vad som föreskrivs i 5 b § 1, 2 eller 3 och

1. äktenskapet eller samboförhållandet har varat i minst tre år, varav minst ett år i Sverige, när förfarandet för äktenskapsskillnad eller ogiltigförklaring av äktenskapet eller upplösning av samboförhållandet inleds,
2. vårdnaden av EES-medborgarens barn har överlåtits på familjemedlemmen,
3. det är befogat med hänsyn till särskilt svåra omständigheter i förhållandet, eller
4. familjemedlemmen genom överenskommelse mellan föräldrarna eller genom domstolsbeslut har rätt till umgänge med ett barn och denna umgängesrätt måste utövas i Sverige. Lag (2014:198).

Permanent uppehållsrätt

6 § En EES-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år har permanent uppehållsrätt. Lag (2006:219).

7 § En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år med den person från vilken han eller hon härleder sin uppehållsrätt, har permanent uppehållsrätt. Lag (2006:219).

8 § Det som sägs i 6 och 7 §§ påverkas inte av tillfälliga vistelser utanför Sverige som inte överstiger sammanlagt sex månader per år eller av en längre vistelse utanför Sverige på grund av obligatorisk militärtjänstgöring. Detsamma gäller vid vistelse utanför Sverige under högst tolv på varandra följande månader på grund av graviditet och förlossning, allvarlig sjukdom, studier eller yrkesutbildning, utstationering på grund av arbete i ett annat land eller särskilda skäl. Lag (2006:219).

9 § Den permanenta uppehållsrätten gäller utan villkor och kan endast upphöra om utlänningen har vistats utanför Sverige i mer än två på varandra följande år. Lag (2006:219).

Upphållskort m.m. /Rubriken träder i kraft I:2014-05-01/

10 § /Träder i kraft I:2014-05-01/ En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har uppehållsrätt ska ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket senast tre månader efter det att han eller hon kom till Sverige. Detta gäller dock inte för en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd eller som inom tre månader från ankomsten till Sverige har ansökt om ett sådant tillstånd. Lag (2014:198).

11 § /Träder i kraft I:2014-05-01/ Om det kan antas att en EES-medborgares familjemedlem är skyldig att ansöka om uppehållskort enligt 10 §, får Migrationsverket förelägga honom eller henne att fullgöra denna skyldighet. Migrationsverket får även förelägga familjemedlemmen att lämna in sådana handlingar som är nödvändiga för att uppehållskort ska kunna utfärdas. Lag (2014:198).

12 § Ett föreläggande enligt 11 § får förenas med vite.

Fråga om utdömande av vite prövas av migrationsdomstol på ansökan av Migrationsverket.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas. Lag (2006:448).

12 a § /Träder i kraft I:2014-05-01/ Migrationsverket ska utfärda

1. intyg om permanent uppehållsrätt till en EES-medborgare som har ansökt om sådant intyg och som har permanent uppehållsrätt,

2. uppehållskort till en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare, om han eller hon har ansökt om sådant kort och har uppehållsrätt, och

3. permanent uppehållskort till en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare, om han eller hon har ansökt om sådant kort och har permanent uppehållsrätt. Lag (2014:198).

Bemyndiganden

13 § /Träder i kraft I:2014-05-01/ Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 3–7 §§.

Lag (2014:198).

14 § /Träder i kraft I:2014-05-01/ Regeringen får meddela föreskrifter om vilka handlingar som ska lämnas vid ansökan om uppehållskort. Lag (2014:198).

Kategori 1: Arbetstagare och egen företagare i Sverige

Följande gällde 2005 och jag tror att det fortfarande är giltigt när det gäller uppehålls rätt som arbetstagare. Begreppet "arbetstagare" vad avser fri rörlighet har en gemenskapsrättslig innebörd och det får inte ges en nationell tolkning. De kriterier som EG-domstolen fastställt är bindande för alla medlemsstater.

1. Arbetet som utförs är en faktisk och genuin ekonomisk aktivitet.
2. Arbetstagare utför, under en viss tid, mot ersättning, arbete av ekonomiskt värde åt någon annan under dennes ledning.
3. Det är inte nödvändigt att arbetstagaren kan försörja sig på sin inkomst, men det får inte vara så ringa att det i praktiken är av helt marginell och underordnad betydelse, se Kammarrätten i Göteborgs dom 11 juni 2010, mål nr 3177-09.
4. Något direkt krav på att lönen ska utges i form av pengar finns inte. Även den som får lön i form av kost och logi kan betraktas som arbetstagare. (Som jag ser det krävs det dock mycket speciella omständigheter för att vi ska betrakta någon som anställd om den inte får lön. Ett fall gällde en person som under ett och ett halvt år vistats i ett annat land i ett form av kooperativt leverne och därmed klarat sig. Domen gällde inte bistånd till uppehälle, han klarade sig även fortsättningsvis, utan om han skulle få stanna i landet. Jag tycker exempelvis inte att den som "jobbar" som hembiträde och får "betalt" med gratis sängplats och mat är att betrakta som "anställd" och därmed har uppehålls rätt. (Oklart om denna bedömning fanns med i Göteborgsdomen ovan)
5. En musiklärare som arbetade tolv timmar i veckan ansågs uppfylla kravet på anställd och därmed ha uppehålls rätt. I ett annat rättsfall har det räckt med tio timmar i veckan.

Prop 2005/06:77 Genomförande av EG-direktivet om unionsmedborgares rörlighet inom EU och varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, på sidan 183 finns angivet källor till ovanstående. På "eur-lex.europa.eu/sv/index.htm" kan man söka i EU:s databaser (även om jag inte lyckats nå t vidare).

Enligt likabehandlingsprincipen har en företagare från annat EES-land lika mycket (litet?) rätt till bistånd som svenska företagare (enligt kommunallagen 2 kap 8 §), dvs bistånd kan vara aktuellt i akut nödläge om inte annan lösning finns.

Socialstyrelsen har gett ut en skrift om "Rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området" som med hjälp av domar och olika exempel förklarar regelverket.

Finns på Socialstyrelsens hemsida.

Kategori 2: Arbetssökande med en verklig möjlighet att få en anställning

Vi ska alltså utreda om den sökande har "en verklig möjlighet att få en anställning". Detta beror dels på den enskildes förutsättningar, dels på den lokala arbetsmarknaden.

Personliga förutsättningar: Språk, Specialkunskaper, Kontakter, Hur väl genomtänkt/planerat?

Lokala arbetsmarknaden : Af:s bedömning, har de någon möjlighet att komma med en kvalificerad gissning hur lång tid det kan antas ta innan sökanden har en anställning? Finns tänkbara jobb? Finns personer med liknande kvalifikationer å hur länge har de stått till arbetsmarknadens förfogande?

Tidsperspektiv för arbetssökande EES-medborgare?

Sex månader enligt Antonissendomen (EG-domstolen, mål C-292/89) från åttitalet eller jämföra med a-kassans tre månader som gäller 2014?

Kan det antas att de arbetssökande som regel lämnar landet om de inte får något arbete? (Regeringens proposition 2005/06:77 sidan 110)

Jag tycker att det är väldigt märkligt att EG-domstolens dom i Antonissen-situationen, ska användas som mått för utredningstiden för att kunna se om någon "har en verklig möjlighet att få en anställning"!!?! Domen säger att det under 80-talet var OK för Storbritannien att ha en **maxgräns** på sex månader. Lämplig minimigräns på 10-talet??

Oavsett detta är det viktigt att vi talar om för en arbetssökande EES-medborgare som beviljas bistånd att det är för en månad i taget och så länge som vi bedömer att det finns en "verklig chans att den får en anställning".

Ur Antonissendomen: "kan en tidsfrist på sex månader --- inte anses otillräcklig för att ge de berörda personerna möjlighet att, i värdlandet, informera sig om de erbjudanden om anställning som motsvarar deras yrkesmässiga kvalifikationer och att, i förekommande fall, vidta nödvändiga åtgärder för att bli anställd och en sådan tidsfrist inskränker således inte den ändamålsenliga verkan av principen om fri rörlighet."

I UtIL 3 a kap, 5 a § anges att de som haft en anställning kortare tid än tolv månader har uppehållsrätt som anställd i sex månader efter avslutad anställning om den anmält sig på af. Den regeln skulle sakna betydelse om det skulle vara en sexmånadersgräns för alla...?

Kategori 3: Studerande

De ska kunna försörja sig själv och sina familjemedlemmar, vilket gör att vi inte har så många ansökningar ifrån denna kategori. Kan exempelvis vara i akut nödlägen och då gäller likabehandling.

Kategori 4: Med tillräckliga inkomster/tillgångar för att klara sig själv

Ligger i förutsättningarna att denna grupp inte blir aktuella hos oss. Om det är akut nödläge, exv bankstrul, kan de dock vara berättigade bistånd. Jag tror att det i en sådan situation skulle bli fråga om "förskott på förmån", beviljas enligt SoL 4 kap 1 § med villkor om återbetalning.

Familjemedlem: exempelvis barn som är beroende av sin förälder

En 26-årig kvinna från Filippinerna ansågs vara beroende av sin mor som tjugotre år tidigare lämnat henne till sin mor (det vill säga till flickans mormor). Mamman hade därefter flyttat till Tyskland. Fått medborgarskap där. Gift sig med en norsk man. Bosatt sig i Sverige. Under flera år hade de regelbundet skickat pengar till dottern. Migrationsöverdomstolen frågade EU-domstolen om 26-åringen skulle anses vara beroende av mamman för sin försörjning.

Det måste vara styrkt att det föreligger ett faktiskt beroendeförhållande i släktingens ursprungsland. "Det är däremot inte növärdigt att fastställa varför beroendeställning föreligger och därmed varför bistånd ges." Det räcker med att visa att pengar regelbundet och under lång tid överförts för att släktingen skulle kunna sörja för sina grundläggande behov i ursprungslandet. Det kan inte "krävas att släktingen dessutom visar att hon försökt att få ett arbete, få hjälp för sin försörjning från ursprungslandets myndigheter och/eller på annat sätt klara sin försörjning men att detta inte har varit möjligt". EU-domstolen 16 januari 2014 (mål C-423/12)

Migrationsöverdomstolen 15 april 2014, mål nr UM 10697-11

Steg 2: "Vanlig" utredning. Uppfyller socialtjänstens villkor för att få bistånd

Gör den så gott den kan? Är det sökta növärdigt för en skälig levnadsnivå? Går det att lösa på annat sätt?

Kammarrättsdomar om krav på planering

Skäligt med krav på två månaders egen försörjning efter flytt

Såsom make till den irakiska medborgaren NNs - som är bosatt i Sverige sedan maj 2009 - har NNo beviljats uppehållstillstånd i Sverige. Han vistas således lagligt i landet och i Linköpings kommun. NNs och NNo, som båda är i 20-årsåldern, har varit för sig varit självförsörjande innan NNo flyttade till Sverige. Det bör ha stått klart för dem att de i vart fall under en inledande period skulle sakna tillräckliga medel för sin försörjning efter det att NNo flyttat till Sverige. Det har inte framkommit att flytten var akut, även om det får förutsättas att makarna på sikt vill leva och bo tillsammans för att vara tillförsäkrade en skälig levnadsnivå. Enligt kammarrättens mening är det i ett fall som detta dock rimligt att kräva att makarna planerar och tar ansvar för sin gemensamma försörjning i Sverige, i vart fall under en inledande period. Den av socialnämnden tillämpade tiden om ca två månader framstår som skälig. NNs och NNo kan inte anses ha gjort vad som rimligen kan krävas av dem. Det har inte heller framkommit att de varit i någon nödsituation. Kammarrätten i Jönköping 20 april 2011, mål nr 2422-10

Fel att ställa krav på tre månaders försörjning efter flytt

Den enskilde har enligt rättspraxis en skyldighet att planera sin ekonomi i sådana situationer där det finns anledning att räkna med att han eller hon kan komma att sakna medel för sin försörjning (se t.ex. RÅ 1997 ref. 2). Denna skyldighet gör sig inte minst gällande när man avser att flytta till ett annat land. Frågan är dock för hur lång tid bistånd kan nekas med hänvisning till skyldigheten att planera sin ekonomi. Enligt kammarrättens mening saknas det stöd i lagstiftning och rättspraxis för att med denna motivering vägra en person bistånd i tre månader efter en flytt jfr Socialstyrelsens yttrande i Kammarrätten i Sundsvalls mål nr 1929-09, dom den 16 april 2010). Stadsdelsnämnden har därför inte haft fog för att avslå NN och hans frus ansökan om bistånd med hänvisning till deras skyldighet att planera sin ekonomi. Om paret i övrigt är berättigat till bistånd och i så fall med vilket belopp har inte prövats av nämnden.

Kammarrätten i Göteborg 14 april 2011, mål nr 5094-10

Flytt från Göteborg till Haparanda var inte Ok

KR Sundsvall 21 september 2010, mål nr 464-10

Flytt från Umeå till Gävle var Ok

Kammarrätten i Sundsvall 23 februari 2010, mål nr 2722-08

Slutsats: Om sökanden väljer att flytta till en annan kommun är detta i sig inget skäl för att avslå en ansökan om ekonomiskt bistånd. Det avgörande är på vilket sätt det påverkar sökandes möjlighet till egen försörjning. Om flytten minskar sökandes möjlighet att få annan försörjning kan detta vara en anledning att utreda om den sökanden verkligen gjort allt den kan för att bli självförsörjande så fort som möjligt.

Kan det vara ett rimligt krav att sökanden som planerar en resa åxå planerar för sin försörjning till dess att den rimligtvis hittar försörjning dit den reser?

Slut